

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2026 m. liepos 1 d. Nr. 21RE-
(AG-455/07-2026)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės (pranešėja), Žydrūno Plytniko ir Ingridos Sabaliauskienės (Komisijos posėdžio pirmininkė),

sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei,

dalyvaujant pareiškėjai (duomenys neskelbtini) ir jos įgaliotam atstovui (duomenys neskelbtini),

dalyvaujant atsakovės valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro įgaliotoms atstovėms (duomenys neskelbtini),

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo pareiškėjos (duomenys neskelbtini) 2026-05-01 skundą (užregistruotą Komisijoje 2026-05-04 Nr. AG-455) ir 2026-05-24 skundo papildymą (užregistruotą Komisijoje 2026-05-25 Nr. 20R-1774) dėl atsakovo valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro 2026-04-01 rašto Nr. 1S-8084 „Dėl informacijos pateikimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėja skunde prašo Komisijos panaikinti VI Žemės ūkio duomenų centro (toliau – Duomenų centras, ŽŪDC) 2026-04-01 raštą Nr. 1S-8084 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – Raštas) kaip nepagrįstą ir neteisėtą ir įpareigoti Duomenų centrą iš naujo įvertinti situaciją sodų plotuose (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) ir pripažinti juos tinkamais paramai plotais tose ribose, kaip buvo deklaruojama 2025 metų Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA, Agentūra) paraiškoje.

Pareiškėja paaiškino, kad yra ūkininkė, augina obelų sodus taikydama ekologinės gamybos reikalavimus. Obelų sodai reguliariai genimi, šalinama pašalinė augmenija, renkamas obuolių derlius. Kovo 13 d. pokalbio su NMA specialistu metu sužinojo, kad dalį pareiškėjos dirbamų sodų Duomenų centras pripažino kaip netinkamus deklaruoti plotus. Tą pačią dieną Duomenų centro specialistė paaiškino, kad visas (duomenys neskelbtini) kaime esantis sodų masyvas pripažintas netinkamu paramai plotu. Tai visiškai tiesa, nes sodai, pareiškėjos žiniomis, nebuvo šienaujami mažiausiai 30 metų. Tačiau trijuose pareiškėjos dirbamuose soduose padėtis yra visiškai kitokia, nes prieš keletą metų išsinuomavus šiuos sklypus iš (duomenys neskelbtini) rajono savivaldybės pašalino menkavertę netinkamą ten augti mažo diametro augmeniją, kurios ten buvo apstu, kaip ir tuose aplink esančiuose netinkamuose paramai plotuose. Didelio diametro medžių kirsti negalima, nes tai draudžia kitos insitucijos. Juos paliko, nes pareiškėjos vykdomai veiklai jie nemaišė, o ir deklaravimo taisyklėse nurodoma, kad pavieniai medžiai gali būti deklaruojamuose laukuose. Per tuos keletą metų kasmet buvo tikrinama tiek NMA, tiek VšĮ Ekoagros specialistų. Nei vieni jų priekaištų neturėjo, patikrų rezultatai buvo tik pozityvūs. Gavus žemėlapių fragmentą, kuriame pažymėti netinkami paramai plotai, nuvyko į sodą, padarė daugybę nuotraukų, kurias sukėlė į NMA agro programėlę bei 2026-03-19 Duomenų centrui parašė prašymą, kuriame nurodė, kad esama situacija nesusipratimas,

paprašė panaikinti netinkamus paramai plotus, o norint įsitikinti paprašė atvykti patikrai į vietą. Duomenų centro specialistas, vykdantis sodo apžiūrą, nustebė, kad sodas tikrai tinkamai prižiūrimas, apėjo su matavimo prietaisu sodo perimetrą, rado plotą tvarkomą, kiek didesnę nei deklaruojamas. Su visa išvardinta pareiškėja sutiko bei pasirašė. Kopijos pareiškėjai neatspausdino. Duomenų centras iki pareiškėjos kreipimosi buvo priėmęs jiems tinkamą sprendimą ir jokių pokyčių nenorėjo net akivaizdžiai matant, kad jų vizija praslenkia su kitų specialistų išvadomis. Nepagrįstai ir neteisėtai nevertino fakto, kad sodas yra tikrai tinkamai prižiūrimas, o vietomis augantys seni medžiai atsirado ne dėl pareiškėjos kaltės. Pareiškėja paaiškino, kad remiantis naujausiais Paraiškų priėmimo informacinės sistemos (toliau – PPIS) duomenimis, šiuo metu deklaruotame lauke Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 (1) vietoj buvusio 2,88 ha ploto, yra 2,33 ha, o (duomenys neskelbtini)-3618 (2) vietoj buvusio 0,95 ha, yra 0,90 ha plotas. Viso trūksta 60 arų ploto. Nepaisant, kad visi pareiškėjos deklaruoti sodų plotai yra tinkamai prižiūrimi. Reikalavimų laikymąsi nuolat prižūri net dvi institucijos, tai NMA ir VŠĮ Ekoagros, kurių pagrindiniai patikrų tikslai ir uždaviniai iš esmės sutampa. Sodą deklaruoja jau treči metai ir jokių pažeidimų nenustatyta. Patikros buvo vykdomos tiek dalyvaujant pareiškėjui, tiek ir nepranešus. Pareiškėja yra atlikusi visus veiksmus gerai naudmenų agrarinei būklei užtikrinti, o stambaus diametro medžiai neužaugo per tris metus, tokios apleistos būklės valstybei priklausančius sklypus jau prisiėmė. Mano, kad neteislinga būtų skaičiuoti pareiškėjai sankciją už 60 arų plotą. Supranta, kad galutinis sprendimas dar neperduotas NMA specialistams, kurie skaičiuoja išmokas bei sankcijas. Be to, susiklosčius esamai situacijai, neišvengiamai nusižengs ir VŠĮ Ekoagros, nes pareiškėjos paraiškoje neleistinai sumažės ekologinių sodų plotas. Siekiant išvengti sankcijų bei ploto sumažėjimo, jei jokia būdu negalima palikti sodų esamos būklės, reikia suteikti pereinamąjį laikotarpį stambaus diametro augmenijai pašalinti, nes gavus tokį nurodymą iš Duomenų centro galimai bus gautas leidimas stambaus diametro medžiams iškirsti. Duomenų centro Sprendime nėra nurodyti aiškūs priėmimo motyvai ir argumentai. Nei vienas viešojo administravimo įstaigų veiklą administruojantis įstatymas nenumato galimybės pareiškėjams ar suinteresuotiems asmenims teikti dalinį sprendimą be motyvų. Mano, kad Duomenų centro Sprendimas yra nepagrįstas, neteisėtas, dėl to turėtų būti panaikintas.

Komisijos posėdžio metu pareiškėja ir jos atstovas palaikė skunde išdėstytus argumentus. Akcentavo, kad iš gauto Rašto nesupranta, kurį plotą negalima deklaruoti, pažymėjo, kad patikros metu pasirašė atsakovo tikrintojo planšetėje.

Duomenų centras atsiliepime nesutinka su pareiškėjos skundu ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais (Vyriausybės 2006-10-11 nutarimas Nr. 987 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio garantijų fondo priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“, Vyriausybės 2007-02-13 nutarimas Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“, Vyriausybės 2014-07-22 nutarimas Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir Vyriausybės 2023-04-05 nutarimas Nr. 218 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano įgyvendinimą, paskyrimo“), Duomenų centras yra atsakingas už Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškų (toliau – paraiška) elektroninių duomenų priėmimo iš savivaldybių organizavimą, Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdviųjų duomenų rinkinio KŽS_DR5LT (toliau – KŽS_DR5LT) atnaujinimą bei Pasėlių laukų erdviųjų duomenų rinkinio kūrimą ir tvarkymą. Pažymėjo, kad KŽS_DR5LT atnaujinamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdviųjų duomenų rinkinio KŽS_DR5LT atnaujinimo techninių reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-16 įsakymu Nr. 3D-607 (toliau – Techninių reikalavimų aprašas). KŽS_DR5LT yra vienas visai Lietuvos Respublikos teritorijai ir, vadovaujantis Techninių reikalavimų aprašo 4 punktu, yra nuolat atnaujinamas pagal naujausią ortofotografinę medžiagą, labai aukštos skiriamosios gebos palydovines nuotraukas, kitą

ortofotografinę bei kartografinę medžiagą ir palydovines nuotraukas, atitinkančias ortofotografiniam žemėlapiui keliamus kokybės reikalavimus, bei patikrų vietoje rezultatus. Pažymėjo, kad Kontrolinis žemės sklypas (toliau – KŽS) naudojamas pareiškėjų deklaruotų laukų plotams ir riboms kontroliuoti. Vadovaujantis minėtais Vyriausybės nutarimais, NMA atsakinga už paraiškų administravimą, lėšų mokėjimą, išlaidų valdymą ir kontrolę. Atkreipė dėmesį, kad NMA atlieka patikrą vietoje ir (arba) nuotolinę patikrą, ir (arba) nuotolinį žemės ūkio veiklų stebėjimą deklaruotose laukuose.

Duomenų centras paaiškino, kad pareiškėja, 2025 m. teikdama paraišką, deklaravo tris laukus Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus (toliau – Klasifikatoriaus) kodu OBS (obelų sodai): KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 (GKODAS bl1) (Kontrolinis dirbamosios žemės sklypas – sklypas, kurį sudaro dirbamoji žemė (ariamoji žemė, pieva, sodai ir uogynai) 2,88 ha ploto lauką; KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-3618 (GKODAS bl1) 0,95 ha ploto lauką; 0,87 ha ploto lauką. Pažymėjo, kad KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 ir KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-3618 buvo suformuoti pagal 2023 m. Valstybinės miškų tarnybos pateiktą ortofotografinę medžiagą, kurios fotografavimo data yra 2023-09-07. Duomenų centras, gavęs 2025 m. ortofotografinę medžiagą, kurios fotografavimo data yra 2025-05-28, atnaujino KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 ir KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-3618 ribas.

Vadovaujantis Techninių reikalavimų aprašo 2.17 papunktyje nurodyto KŽS tinkamumo profilio 14 punktu, sodai – eilėmis pasodintų daugiamečių vaismedžių ir riešutmedžių plotai, priskiriami KŽS, kurių GKODAS bl1, o medžiais apaugę plotai, pagal KŽS tinkamumo profilio 24 punktą, yra priskiriami KŽS, kurių GKODAS bl3 (Kontrolinis miško žemės sklypas – sklypas, kurio didžiąją dalį užima miško žemė (miškai, medžių grupės, krūmynai)).

Duomenų centras pažymėjo, kad ortofotografinėje medžiagoje matomi apleisti, medžiais apaugę sodai, atnaujinant pagal 2025 m. ortofotografinę medžiagą, priskirti prie netinkamo paramai ploto KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-9827, kurio GKODAS bl3. Atnaujinti KŽS sluoksnio duomenys 2026-02-11 buvo perduoti NMA tolesniam paraiškų administravimui atlikti.

Duomenų centras nurodė, kad 2026-03-20 gavo pareiškėjos prašymą dėl netinkamo paramai ploto, nustatyto pareiškėjos deklaruotose laukuose. Duomenų centras, atsižvelgęs į pareiškėjos prašyme nurodytą informaciją, 2026-03-26 atliko patikrą vietoje. Patikros vietoje metu dalyvavo ir pareiškėja. Patikros vietoje metu buvo apmatuotas pareiškėjos nurodytas plotas. Pažymėjo, kad patikros vietoje administratoriui realiuoju laiku įvertinus patikros vietoje duomenis, patikrą vietoje atlikusiam specialistui buvo nurodyta atmatuoti plotus, kuriuose yra obelys, o ne medžiais apaugę plotai. Pakartotinai tą pačią dieną patikros vietoje metu Duomenų centro specialistas, atlikęs matavimus globalinės padėties nustatymo imtuvu „Trimble TDC 650“, įvedė pamatuotos linijos atributinius duomenis (patikrinimo datą, darbuotojo vardą, pavardę bei pastabas). Pažymėjo, kad atliekant patikrą vietoje, visa patikros informacija pildoma elektroniniu būdu ir realiuoju laiku perduodama į Duomenų centro serverius, popieriniai dokumentai nėra pildomi, todėl, priešingai nei pareiškėja nurodo skunde, jokie dokumentai pareiškėjai nebuvo paduoti pasirašyti. Akcentavo, kad pagal patikros vietoje matavimų duomenis buvo patikslintos KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 ir KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-3618, kurių GKODAS bl1, ribos. Pagal patikros vietoje matavimų duomenis atnaujinti KŽS sluoksnio duomenys 2026-05-14 buvo perduoti NMA tolesniam paraiškų administravimui. Apie patikros vietoje matavimų rezultatus pareiškėja buvo informuota 2026-04-01 Raštu. Atsižvelgus į nurodytas aplinkybes nėra pagrindo sutikti su pareiškėjos skunde nurodytu teiginiu, kad Duomenų centras jau iki pareiškėjos kreipimosi buvo priėmęs jam tinkamą sprendimą ir jokių pokyčių daryti nenorėjo. Duomenų centras nesutinka su pareiškėjos skundo teiginiais, kad Raštas nėra motyvuotas, pagrįstas. Pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 10 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad administraciniame sprendimo turinys. Duomenų centas Rašte nurodytas aplinkybes grindė teisės aktų nuostatomis, kartu su atsakymu pateikė jame nurodytas aplinkybes patvirtinančius žemėlapių fragmentus ir nuotraukas, todėl administracinis sprendimas atitinka VAI 10 straipsnyje nustatytą reikalavimus ir nėra pagrindo jo panaikinti.

Duomenų centro atstovės Komisijos posėdžio metu palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus.

Skundas tenkintinas dalyje

Byloje pateiktais duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2026-03-19 prašymu kreipėsi į Duomenų centrą. Pareiškėja sužinojo, kad, Duomenų centro nuomone, pareiškėjos dirbamuose sklypuose (unikalus numeriai (duomenys neskelbtini)) ženkliai dalis ploto neatitinka žemės ūkio naudmenų deklaravimui keliamų reikalavimų, nors nei vienais metais minėtas plotas pasėlių deklaravimo sistemoje nebuvo žymimas kaip netinkamas deklaravimui. Prieš du metus pareiškėja investavo šių sklypų įsavinimui, t. y. frezavimui, menkavertės sumedėjusios augmenijos smulkinimui. Palikti tik pavieniai medžiai, kurių diametras buvo per didelis siekiant juos naikinti. Ūkinei veiklai jie nemaišo, žolė apipjaunama aplink juos. Tokios apverktinos būklės sodą išsinuomojo ilgalaikę nuomos sutartimi iš jį apleidusios Lietuvos valstybės. Šiandien, kovo 19 d. nuskubėjo į minimus sodus fiksuoti realios situacijos, kad ją galėtų pateikti Duomenų centrui klaidų ištaisymui. Pareiškėjai susidarė įspūdis, kad specialistas ten nebuvo nuvykęs. Naudojant tik ortofoto medžiagą dėl medžių lajų, šešėlių ir galbūt kitų problemų kartais realybė gali būti iškreipiama, kaip nutiko šiuo atveju. Prieduose prisega iš Duomenų centro gautą žemėlapi su probleminėmis vietomis, papildoma sunumeruotomis nuotraukomis su žemėlapyje pažymėta lokacija, o ir galutiniam aiškumui į NMA AGRO programėlę sukėlė begalę nuotraukų, atvaizduojančių tikrąją situaciją. O ji tokia, kad sodas buvo išlaisvintas nuo jame augančios menkavertės augmenijos, reguliariai šienaujamas, renkamas ir realizuojamas obuolių derlius. Atkreipė dėmesį, kad sode kasmet atliko patikras NMA, VšĮ Ekoagros specialistai, jos buvo pozityvios, nes pažeidimų nebuvo nustatyta. Prašo išspręsti šį nesusipratimą, atitaisyti žemėlapi į buvusį plotą ir leisti vykdyti veiklą 2025 metų ribose deklaruotame sode.

Duomenų centras Raštu atsakė pareiškėjai į 2026-03-19 prašymą. Informavo, kad KŽS_DR5LT atnaujinamas vadovaujantis Techninių reikalavimų aprašu. KŽS_DR5LT yra vienas visai Lietuvos Respublikos teritorijai ir, vadovaujantis Techninių reikalavimų aprašo 4 punktu, yra nuolat atnaujinamas pagal naujausią ortofotografinę medžiagą, labai aukštos skiriamosios gebos palydovines nuotraukas, kitą ortofotografinę bei kartografinę medžiagą ir palydovines nuotraukas, atitinkančias ortofotografiniam žemėlapiui keliamus kokybės reikalavimus, bei patikrų vietoje rezultatus. Atkreipė dėmesį, kad KŽS_DR5LT duomenys sudaromi neatsižvelgus į Nekilnojamojo turto registre registruotų žemės sklypų ribas ir jų atributinius duomenis. Duomenų centras Rašte pažymėjo, kad pareiškėjos nurodyto KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714, kurio GKODAS bl1 ir kuriame pareiškėja 2025 m. deklaravo 2,80 ha ploto lauką Nr. 1 Klasifikatoriaus kodu OBS, ribos buvo atnaujintos 2025-10-22 pagal 2025-05-28 ortofotografinę medžiagą. Gavus pareiškėjos prašymą patikslinti KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714, kurio GKODAS bl1, ribas, Duomenų centro darbuotojas 2026-03-26 atliko patikrą vietoje. Pagal patikros vietoje matavimų duomenis buvo patikslintos KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714, kurio GKODAS bl1, ribos ir suformuotas ŽŪN (žemės ūkio naudmenos) sluoksnio objektas, kurio GKODAS ds0 (Daugiamečių sodinių plotas). Patikros vietoje metu buvo nustatyta, kad dalis pareiškėjos 2025 m. deklaruojamo 2,80 ha ploto lauko Nr. 1, Klasifikatoriaus kodas OBS, patenka į netinkamą paramai plotą, kurio GKODAS bl3 (Kontrolinis miško žemės sklypas – sklypas, kurio didžiąją dalį užima miško žemė (miškai, medžių grupės, krūmynai), (žr. rašto priedą). Pažymėjo, kad Techninių reikalavimų aprašo 2.17 papunktyje nurodytame KŽS tinkamumo profilio 14 punkte aprašyta, kad sodai – eilėmis pasodintų daugiamečių vaismedžių ir riešutmedžių plotai, o medžiais apaugę plotai, pagal šio aprašo 24 punktą, yra priskiriami KŽS, kurių GKODAS bl3. Atnaujinti KŽS_DR5LT duomenys kitu duomenų perdavimo etapu bus perduoti NMA tolesniam paraiškų administravimui atlikti. Prie rašto pridėtas žemėlapi fragmentas (raudona linija – 2026-03-26 patikros vietoje matavimo riba, violetinė linija – 2025 m. deklaruoto lauko riba, balti taškai – patikros vietoje metu darytos nuotraukos, OBS 2.88, bl1, (duomenys neskelbtini)-0714, 2.26) ir 3 nuotraukos.

Ginčo situacijai aktualus teisinis reglamentavimas.

Vyriausybė 2006-10-11 nutarimu Nr. 987 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio garantijų fondo priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (suvestinė redakcija nuo 2024-01-01) nutarė paskirti valstybės institucijas, savivaldybes

ir kitus juridinius asmenis, atsakingus už Europos žemės ūkio garantijų fondo (toliau – EŽŪGF) priemonių įgyvendinimą (3 punktu): už tiesiogines išmokas (3.1 papunktis): Duomenų centrą už (3.1.1 papunktis): paraiškų elektroninių duomenų priėmimo iš savivaldybių organizavimą, paraiškų ir prašymų pakeisti paraiškos duomenis elektroninių duomenų perdavimą Agentūrai; Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdvinio duomenų rinkinio KŽS_DR5LT atnaujinimą ir duomenų perdavimą Agentūrai; Pasėlių laukų erdvinio duomenų rinkinio kūrimą; <...> (3.1.1.1 papunktis).

Vyriausybė 2007-02-13 nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (suvestinė redakcija nuo 2021-08-20) nusprendė nustatyti, kad valstybės institucijos ir įstaigos, savivaldybės ir kiti juridiniai asmenys yra atsakingi (3 punktas): valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras) – už paraiškų priėmimo informacinės sistemos kūrimą, diegimą ir tvarkymą; pasėlių laukų duomenų bazės kūrimą, diegimą ir tvarkymą; paraiškų duomenų paramai pagal Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau vadinama – EŽŪFKP) priemones „Išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose yra kliūčių, išskyrus kalnuotas vietoves“, „Natura 2000 išmokos ir su direktyva 2000/60/EB susijusios išmokos“, „Natura 2000 išmokos“, „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ (išskyrus Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir paukščių išsaugojimo programą), „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, „Miškų aplinkosaugos išmokos“ gauti priėmimo iš savivaldybių organizavimą, paraiškų ir prašymų pakeisti paraiškos duomenis registravimo dokumentų patikrinimą, šių dokumentų ir paraiškų duomenų perdavimą Agentūrai; <...> (3.1 papunktis).

Vyriausybė 2014-07-22 nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ (suvestinė redakcija nuo 2024-01-01) nutarė nustatyti, kad valstybės institucijos ir įstaigos, įmonės, savivaldybės ir kiti juridiniai asmenys atsakingi (3 punktas): Duomenų centras – už Paraiškų priėmimo informacinės sistemos ir jos sudedamųjų dalių (Paramos paraiškų duomenų bazės, Kontrolinių žemės sklypų duomenų bazės ir Pasėlių laukų duomenų bazės) kūrimą ir tvarkymą; paraiškų duomenų paramai pagal EŽŪFKP priemones „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių“, „Su Natura 2000 ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“, „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“, „Ekologinis ūkininkavimas“, priemonės „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritį „Miško veisimas“ gauti priėmimo iš savivaldybių organizavimą, paraiškų ir prašymų pakeisti paraiškos duomenis registravimo dokumentų patikrinimą, šių dokumentų ir paraiškų duomenų perdavimą Agentūrai; <...> (3.1 papunktis).

Vyriausybė 2023-04-05 nutarimu Nr. 218 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano įgyvendinimą, paskyrimo“ (suvestinė redakcija nuo 2026-01-27 iki 2026-06-30) nutarė nustatyti, kad valstybės institucijos ir įstaigos, įmonės, savivaldybės ir kiti juridiniai asmenys atsakingi (1 punktas): Duomenų centras (1.2 papunktis): už paraiškų gauti paramą pagal tiesioginių išmokų Strateginio plano intervencines priemones: bazinę pajamų paramą tvarumui didinti, papildomą perskirstomąją pajamų paramą tvarumui didinti, papildomą pajamų paramą jauniems ūkininkams, susietąją pajamų paramą, išmokų už klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingas sistemas: sistemą „Veiklos ariamojoje žemėje“ (veiklas „Veiklos ariamojoje žemėje – Augalų kaita“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Tarpiniai pasėliai“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“, „Veiklos ariamojoje žemėje – Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“), „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“, „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“, „Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“, „Eroduotos žemės keitimas pievomis“, „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ (veiklas „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“, „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių

tvarkymas“), „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, „Ariamosios žemės keitimas pievomis, jų išlaikymas ir priežiūra“, „Gyvūnų gerovė“, Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones: „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis“, „Parama „Natura 2000“ miškuose“, „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“, „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“, „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai išipareigojimai“, „Miško priežiūra ir apsauga“, „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“, „Invazinių rūšių plitimo valdymas melioracijos griovių šlaituose“ duomenų priėmimo savivaldybėse organizavimą ir paraiškų duomenų perdavimą Agentūrai (1.2.1 papunktis); už Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdvinį duomenų rinkinio KŽS_DR5LT kūrimą, tvarkymą ir kokybės vertinimą pagal Europos Sąjungos lygmeniu nustatytą metodiką ir terminus (1.2.3 papunktis).

Techninių reikalavimų aprašo (suvestinė redakcija nuo 2024-08-21) 1 punkte nurodyta, kad KŽS_DR5LT yra skirtas įgyvendinti Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo lėšų administravimą, kontrolę pagal Europos Sąjungos reikalavimus ir užtikrinti tikslų pareiškėjų deklaruojamų laukų įbraižymą PPIS. KŽS_DR5LT kartu su PPIS yra pagrindas bendrosios žemės ūkio politikos stebėsenai įgyvendinti ir vykdyti. KŽS_DR5LT atnaujinimo techninių reikalavimų aprašas nustato Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų (toliau – KŽS), žemės ūkio naudmenų (toliau – ŽŪN), kraštovaizdžio elementų (toliau – KE), dirvos erozijos (toliau – DE), durpžemių (toliau – DU) sluoksnių sudarymo ir atnaujinimo techninius reikalavimus ir KŽS tinkamumo profilį. KŽS_DR5LT sistemiškai atnaujinamas ne rečiau, kaip kas trejus metus, pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – NŽT) teikiamą ortofotografinį žemėlapių ORT5LT bent po 1/3 Lietuvos Respublikos teritorijos kasmet.

Techninių reikalavimų aprašo 2 punkte nurodyta KŽS_DR5LT struktūra: KŽS sluoksnių struktūra: GKODAS bl1 kontrolinis dirbamosios žemės sklypas – sklypas, kurį sudaro dirbamoji žemė (ariamoji žemė, pieva, sodai ir uogynai); GKODAS bl3 kontrolinis miško žemės sklypas – sklypas, kurio didžiąją dalį užima miško žemė (miškai, medžių grupės, krūmynai); GKODAS bl3g kontrolinis medžių ir krūmų grupių žemės sklypas (2.1 papunktis); KŽS tinkamumo profilis (2.17 papunktis): žemės naudmenos daugiamečiai sodiniai – sodai (eilėmis pasodintų daugiamečių vaismedžių ir riešutmedžių plotai), GKODAS bl1, žemės naudmenų kodas ds0 (14 punktas); žemės naudmenos netinkami plotai – medžiais ir krūmais apaugę plotai (plotai, kurių didžiąją dalį užima medžiais, krūmais apaugę plotai su susiliečiančiomis lajomis), GKODAS bl3, tinkamumas tiesioginėms išmokoms 0 proc. (24 punktas).

Techninių reikalavimų aprašo 4 punkte nurodyta, kad KŽS_DR5LT atnaujinti naudojami duomenys: Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5000 skaitmeninis rastrinis ortofotografinis žemėlapis ORT5LT (4.1 papunktis); Lietuvos Respublikos teritorijos labai aukštos skiriamosios gebos palydovinės nuotraukos (4.2 papunktis); kita ortofotografinė, kartografinė medžiaga ir palydovinės nuotraukos, atitinkantys ortofotografiniam žemėlapiui keliamus kokybės reikalavimus (4.3 papunktis); KŽS ribų pasikeitimų patikrų vietoje matavimų duomenys (4.4 papunktis); Agentūros patikrų vietoje matavimų duomenys (4.5 papunktis); <...>.

Techninių reikalavimų aprašo 5 punkte nurodyta, kad KŽS_DR5LT atnaujinamas pagal duomenų panaudojimo prioritetų lentelę: KŽS ribų pasikeitimų patikrų vietoje matavimų duomenys 1 prioritetas; Agentūros patikrų vietoje matavimų duomenys 2 prioritetas; Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 skaitmeninis rastrinis ortofotografinis žemėlapis ORT5LT 3 prioritetas; Lietuvos Respublikos teritorijos labai aukštos skiriamosios gebos palydovinės nuotraukos 4 prioritetas; Kita kartografinė medžiaga ir palydovinės nuotraukos 5 prioritetas.

Techninių reikalavimų aprašo 7 punkte nurodyta, kad KŽS_DR5LT visos objektų ribos atnaujinamos pagal 4.1–4.3 papunkčiuose nurodytus duomenis ir tikslinamos pagal 4.4 ir 4.5 papunkčiuose nurodytus duomenis: 4.1–4.5 papunkčiuose nurodytuose duomenyse medžiais ir krūmais apaugę plotai, kurie sudaro savarankišką objektą, išskiriami į naujus KŽS arba, pasikeitus riboms, tikslinami jau sudaryti KŽS. Jiems suteikiamas GKODAS bl3. KŽS, kurių GKODAS bl3 ir kurie yra ne didesniu kaip 5 m atstumu nuo KŽS, kurių GKODAS bl1, ir kurių plotas yra nuo 0,01 iki 1 ha, suteikiamas GKODAS bl3g (7.3 papunktis); pavieniai medžiai ir krūmai, augantys žemės

ūkio naudmenose ir nesudarantys ištisinės augmenijos kontūro, bei medžių ir krūmų grupės iki 0,01 ha, laikomi kraštovaizdžio dalimi ir priskiriami prie KŽS GKODAS b11 (7.5 papunktis).

Techninių reikalavimų aprašo 12 punkte nurodyta, kad Duomenų centras, vadovaudamasis 2022-05-04 Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2022/1172, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 nuostatos dėl bendrosios žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir su paramos sąlygomis susijusių administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo, 3 straipsniu ir Europos Komisijos Jungtinių tyrimų centro 2019-07-01 techninėmis gairėmis „LPIS Technical Guidance for the ETS version 6.4“, atlieka kasmetinį KŽS_DR5LT kokybės vertinimą, nustato trūkumus, rengia ataskaitą ir prireikus teikia siūlymus dėl priemonių, skirtų nustatytiems KŽS_DR5LT trūkumams pašalinti, pagal kurį atnaujinamas KŽS_DR5LT. Taip pat ŽŪDC KŽS_DR5LT patikslina pagal nuo praėjusių metų gruodžio 2 d. iki pagrindinio deklaratavimo pabaigos aprašytus išankstinių KŽS ribų pasikeitimų duomenis, Agentūros patikrų vietoje duomenis gautus iki gegužės 1 d., aukštos skiriamosios gebos palydovinius vaizdus ir dalį NŽT pateiktų ortofotografinių žemėlapių – iki einamųjų metų spalio 15 d.; pagal likusią einamųjų metų naujausių NŽT pateiktų ortofotografinių žemėlapių dalį – iki kitų metų vasario 1 d.; pagal Agentūros patikrų vietoje, gautų iki kitų metų kovo 15 d. duomenis, Valstybinės miškų tarnybos pateiktus ortofotografinius žemėlapius ir nuo pagrindinio deklaratavimo pabaigos iki gruodžio 1 d. aprašytus išankstinių KŽS ribų pasikeitimų duomenis – iki kitų metų balandžio 1 d. ir per saityną perduoda Agentūrai aktualų KŽS_DR5LT.

Duomenų centro įstatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023-11-21 įsakymu Nr. 3D-758 (<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://zudc.lt/wp-content/uploads/2024/04/VI-ZUDC-istatai.pdf>), 11 punkte nurodyta, kad įgyvendinant Duomenų centro veiklos tikslus, Duomenų centras vykdo šias funkcijas: administruoja ypatingos svarbos valstybės informacinius išteklius (Ūkininių gyvūnų registrą; Paraiškų priėmimo informacinę sistemą; Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinę sistemą (toliau – LŽŪMPRIŠ)) (11.1 papunktis); tvarko ir atnaujinama kontrolinių žemės sklypų erdvinį duomenų rinkinį (11.20 papunktis). Duomenų centro įstatų 12 punkte nurodytos veiklos rūšys: pagal kompetenciją patarimų ir konsultacijų ūkininkams, žemės ūkio įmonėms, asocijuotų struktūrų nariams, kitiems asmenims, gyvenantiems ir vykdančioms ūkinę veiklą kaime, socialiniams partneriams teikimas (12.8 papunktis).

Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015-12-04 įsakymu Nr. 3D-897 (toliau – Taisyklės) (galiojanti redakcija nuo 2023-01-03), 4 punkte nurodyta, kad pareiškėjams taikoma bendroji duomenų pateikimo, vertinimo ir reikalavimų įgyvendinimo tvarka: plotai, kuriuose einamaisiais metais (iki gruodžio 31 d.) yra atliekami, numatyti ar planuojami atlikti darbai, turėsiantys įtakos šių plotų atitikčiai paramos reikalavimams (pvz.: vykdomos statybos, melioracijos sistemų įrengimo ar tvarkymo darbai ir kt.), turi būti deklaruojami kaip tinkami paramai plotai, kurie einamaisiais metais neatitinka paramos skyrimo reikalavimų (kodas TPN). Jeigu plotų neatitiktis reikalavimams bus nuolatinė (pvz., plote bus nuolatinių objektų (pastatų, vandens telkinių ir kt.)), jie turi būti deklaruojami kaip netinkami paramai plotai (kodas NEP). NEP kodu plotai gali būti deklaruojama ir tada, kai KŽS ribos yra pasikeitusios, nurodant auginamų pasėlių kodą pagal taisyklių 2 priedo V skyriuje pateiktą Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatorių (toliau – klasifikatorius). Šiuo atveju pareiškėjai turi PPIS išankstinių KŽS ribų pasikeitimų modulyje iki pagrindinio deklaratavimo pabaigos aprašyti KŽS ribų pasikeitimus. ŽŪDC patikslinus KŽS_DR5LT duomenis, Agentūra, administruodama einamųjų metų paraiškas, NEP kodu deklaruotiems plotams pakeičia pasėlio kodą į pareiškėjo nurodytą klasifikatoriaus kodą. Už nustatytą netinkamą paramai plotą, pakeitus pasėlio kodą, parama nemokama bei taikomos nuostatos dėl neteisingo deklaratavimo.3 papunktis).

Šių taisyklių 62.9 papunktyje nurodyta, kad „<...>. ŽŪDC tikslindamas KŽS_DR5LT pagal išankstinių KŽS aprašymų metu aprašytus pasikeitimus, vadovaujasi einamųjų metų ortofotografinė medžiaga arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinių nuotraukų informacija, *Sentinel* vaizdais bei kita medžiaga. Kai įkeltas matavimas yra neteisingas ar prieštarauja minėtai kartografinė medžiagai

– aprašytas KŽS pasikeitimas netikslinamas. Jei ŽŪDC einamųjų metų ortofotografinės medžiagos arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinių nuotraukų neturi ir pagal turimą aktualią ortofotografinę medžiagą KŽS pataisyti negali – vyksta į patikras vietoje. Patikros vietoje metu nustatius, kad išankstinio KŽS aprašymo metu aprašytas pasikeitimas neatitinka tikrovės (pareiškėjas neiškirtų medžių, neišrovė kelmų ir neišvežė nupjautų medžių ar medžių liekanų, nesutvarkė akmenų krūvų ar kitų netinkamų paramai plotų), KŽS ribos netikslinamos, o vėlesniais metais to paties pareiškėjo aprašyti KŽS ribų pasikeitimai bus tikslinami tik tada, kai ŽŪDC gaus vėlesnių metų naujausią ortofotografinę medžiagą arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinę informaciją.

Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl Duomenų centro Rašto teisėtumo.

Pareiškėja nesutinka su Raštu tuo aspektu, kad Duomenų centras nepagrįstai ir neteisėtai nevertino fakto, kad sodas yra tinkamai prižiūrimas, o vietomis augantys seni medžiai atsirado ne dėl pareiškėjos kaltės, didelio diametro medžius kirsti draudžiama, veiklai jie nemaišė, o deklaravimo taisyklėse nurodoma, kad pavieniai medžiai gali būti deklaruojamuose laukuose. Pareiškėja nesutinka su nustatyto dviejų laukų plotu: deklaruotame lauke Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 (1) vietoj buvusio 2,88 ha ploto, yra 2,33 ha, o lauke Nr. (duomenys neskelbtini)-3618 (2) vietoj buvusio 0,95 ha, yra 0,90 ha plotas, trūksta 60 arų ploto.

Duomenų centro, kaip viešojo administravimo subjekto, Raštui taikytinas VAI (suvestinė redakcija nuo 2025-12-24 iki 2026-04-30), kuris, be kita ko, nustato viešojo administravimo principus, garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (1 straipsnio 1 dalis). VAI 10 straipsnyje reglamentuota, kad viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus (3 dalis). Administraciniam sprendimui yra keliamas motyvuotumo reikalavimas. Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (LVAT 2020-10-28 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2756-662/2020, 2021-06-16 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1555-575/2021).

Įvertinus Rašto turinį matyti, kad jame nurodyta, jog pareiškėja deklaravo 2,80 ha ploto lauką, kurio dalis patenka į netinkamą paramai plotą. Pažymėtina, kad Rašte nėra nurodyta koks pastarosios dalies, kuri patenka į netinkamą paramai plotą, plotas. Pareiškėja skunde nurodė, jog deklaravo 2,88 ha ploto lauką, Duomenų centras atsiliepiame taip pat paaiškino, kad pareiškėja deklaravo 2,88 ha ploto lauką (KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714, GKODAS b11). Taigi, Rašte nurodytas 2,80 ha lauko plotas neatitinka pareiškėjos skunde ir Duomenų centro atsiliepiame nurodytų duomenų. Atsižvelgus į tai darytina išvada, kad Rašte yra nurodytos netikslios, abejonės keliančios faktinės aplinkybės dėl pareiškėjos deklaruoto ploto bei nenurodyta kokia šio ploto dalis patenka į netinkamą paramai plotą.

Kaip minėta, iš Rašto matyti, kad buvo patikslintos tik vieno KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714, kurio GKODAS b11, ribos. Tačiau Duomenų centras atsiliepiame nurodė, kad pagal patikros vietoje matavimų duomenis buvo patikslintos dviejų laukų, t. y. KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-0714 ir KŽS Nr. (duomenys neskelbtini)-3618, kurių GKODAS b11, ribos. Taigi, iš Duomenų centro pateiktos informacijos matyti, kad Rašte galimai yra nenurodyta informacija dėl patikslinto kito lauko ribų (koks tai laukas, kokia jo dalis patenka į netinkamą paramai plotą ir kt.). Rašte nurodyta, kad atnaujinti KŽS_DR5LT duomenys kitu duomenų perdavimo etapu bus perduoti NMA tolesniam paraiškų administravimui atlikti, tačiau iš Rašto nėra aišku kokie tiksliai duomenys bus perduoti NMA.

Duomenų centras Rašte rėmėsi Techninių reikalavimų aprašo 2.17 papunkčio 14 punkte nurodytu sodų apibrėžimu (eilėmis pasodintų daugiamečių vaismedžių ir riešutmedžių plotai) ir 24

punkte nurodytu medžiais ir krūmais apaugusių plotų apibrėžimu. Rašte nurodytos teisės akto nuostatos nesusietos su faktinėmis aplinkybėmis, nenurodytas individualizuotas jų vertinimas. Rašte nėra išdėstyti argumentai ir motyvai dėl kurių nagrinėjamu atveju buvo pripažintas netinkamas paramai plotas.

Apibendrinus anksčiau nurodytą, darytina išvada, kad Raštas nėra pakankamai motyvuotas ir pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis ir teisės normomis, todėl neatitinka nustatytų VAI reikalavimų, todėl jis naikintinas.

Dėl išvestinio skundo reikalavimo *įpareigoti Duomenų centrą iš naujo įvertinti situaciją sodų plotuose (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) ir pripažinti juos tinkamais paramai plotais tose ribose, kaip buvo deklaruojama 2025 metų NMA paraiškoje*, pasisakytina, kad panaikinus Raštą atsakovas yra įpareigotinas iš naujo svarstyti pareiškėjos 2026-03-19 prašymą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, tačiau Komisija nėra viešojo administravimo subjektas ir negali perimti jam priskirtinų funkcijų, todėl iš dalies minėtas išvestinis skundo reikalavimas yra atmestinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos (duomenys neskelbtini) skundą tenkinti dalyje.

Panaikinti VI Žemės ūkio duomenų centro 2026-04-01 raštą Nr. 1S-8084 „Dėl informacijos pateikimo“.

Įpareigoti VI Žemės ūkio duomenų centrą iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2026-03-19 prašymą ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Kitoje dalyje skundą atmesti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Ingrida Sabaliauskienė

Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė

Žydrūnas Plytnikas